

Första läsningen: **Jes 49:3, 5-6** (*Jag skall göra dig till ett ljus för andra folk*)

Vilka personer i historien stod för det äktaste, det sannaste, Israel? Fariseerna? Vem såg Jesaja framför sig när han här i v. 3 personifierade gudsfolket? Profeten gav oss de fyra sångerna om Guds tjänare. Dagens läsning är tagen från den första sången (Jes 42:1-9; de övriga är Jes 49:1-9; 50:4-9; 52:13-53:12). I dem utlovades något "helt nytt" (Jes 42:9; jfr 65:17; 66:22): en mild och kraftfull laglärare som samlar och tröstar gudsfolket. Han misshandlas och skymfas, ja dödas för att *sona allas skuld*. "Tjänaren" symboliserar Israel, men står även framför folket som en särskild individ: han bär folkets straff, "i vårt ställe" heter det, vi "friköps" (Jes 52:3, 9; jfr 63:9). Figuren var och är en gåta för judarna. Vi kristna ser dragen av **Jesu Kristi ansikte**, den förlåtande kungen, krönt med törnen, bunden, utlämnad till en hånande värld.

Andra läsningen: **1 Kor 1:1-3** (*Nåd och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus*)

De vackra, inledande orden till den besvärliga församlingen i Korinth är kryddade. Man anar en *förmanande* underton: Paulus understryker att han är *Jesu eget ombud med fullmakt* (= apostel), därav maningen: lyssna på mig! Korinthierna som var så självgoda påminns om att de bara är en del i en större enhet, kyrkan (v. 2). "Kristus Jesus" och "Jesus Kristus" är synonymter. "Kristus" är ju en titel, Messias, den Smorde.

Evangelium: **Joh 1:29-34** (*Där är Guds lamm som tar bort världens synd*)

Herrens dop firade vi för en vecka sedan. Denna söndag är vi kvar i miljön kring Johannes döparen, där Jesus tog emot omvändelsesdopet och visade att han ödmjukt solidariserar sig med alla som smutsats ner av synd. Döparen kallar Jesus för *Guds lamm* (v. 29; jfr Jes 53:7): människor har sökt Guds förlåtelse genom att offra djur till honom (jfr 2 Mos 12:13ff), men Jesus är den gåva som **från Guds sida** "tar bort världens synd" (jfr 1 Kor 5:7; 1 Pet 1:19). När mässoffret frambärs räcker vi Gud den gåvan – Herrens kropp och blod – som redan är hans gåva till oss. Möjligtvis vill Döparen förhindra ett missförstånd, nämligen tanken att världens synd skaffades bort genom Johannesdopet i Jordan (jfr Mark 1:4). Evangeliets författare vill understryka att Döparen var underställd Messias, hans roll var bara att bana väg. Gud lät honom inse vad han skulle göra när *Guds utvalde* framträdde. Vi vet att det på apostlarnas tid fanns troende som ännu inte förstätt Jesu betydelse fullt ut (Apg 18:25; jfr 13:24-25). Jesus kunde lätt missuppfattas såsom *underordnad* Döparen, han blev ju faktiskt döpt av honom (en detalj som Johannes evangelium i övrigt helt utelämnar). Evangelisten hjälper här sina läsare att bemöta sådana argument. Att Johannes inte "kände" Jesus innan dopet (v. 31) betyder att han ännu inte till fullo insett hans mysterium. I folkbokföringens mening var de ju nära släktingar (Luk 1:36).

MÅNDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 5:1-10** (*Fast han var son lärde han sig lyda genom att lida*)

Jesus är vår sanne överstepräst, en människa som känner med oss. Han har levt vårt liv, känt vår svaghet, ropat förtvivlat på Gud, som vi, och lärt sig att lyda i livets hårda skola. Han *tog sig inte värdigheten som överstepräst utan fick den* av Gud (v. 5, en gliring till de korrupta översteprästerna som under romarnas välde mutade sig till ämbetet?). Jesus är ”född” till ämbetet (v. 5; jfr Ps 2:7). Han är, som Gud säger i Ps 110:4, *präst för evigt i Melkisedeks efterföljd*. Vi är präster med honom (1 Pet 2:9).

Evangelium: **Mark 2:18-22** (*Brudgummen är hos dem*)

Jesus fortsätter att chockera. Bara Gud kan förlåta synder. Bara Gud kallas i Gamla testamentet för sitt folks *brudgum* (Hos 2:19f; Jes 54:4-8; 62:4-5; Hes 16:7-14). Nu ser vi Jesus göra anspråk också på den titeln (jfr Ef 5:31 f).

Fasta har att göra med sorg och smärta. Man fastar för att sona sin skuld (botgöring), samla sig inför en högtid eller ett viktigt beslut. Så fastade Jesus fyrtio dagar i öknen (Matt 4:1f; Luk 4:1f), och så gjorde urkyrkan (Apg 13:2-3; 14:23; jfr även Matt 6:16-18 och Luk 2:37). ”Den dagen” (v. 20) då vi enligt Jesus ska fasta syftade kanske redan för Markus och den tidigaste kyrkan på en årlig liturgisk dag (långfredagen).

Men där är vi inte ännu. Vi är på ”bröllop”, och ingen vettig människa fastar väl då! Inga sura miner, tack! Se här *det glada budskapets vår i Galileen*. Jesus jublar, är fri, fruktar inget och ingen, kan inte sörja. Allt doftar fräscht som markens liljor. En omiskännlig optimism klingar i Jesu ord: ”Vad ska vi med gamla plagg till? Och säckar som spricker! Här ska det hållas fest. Gud flyttar in hos sitt folk. Låt alla få känna det!”

Skönt ljuder stegen av dem som bär bud om goda ting. (Rom 10:15)

TISDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 6:10-20** (*Detta hopp är vår själs ankare*)

Hoppet att få del i Guds löfte till Abraham kallas här för själens *ankare* (v. 19). Författaren är en van kateket som kreativt kombinerar träffsäkra bilder och citat. Här vill han säga att vi med Jesus, vår överstepräst, är tryggt *förankrade* bakom förhänget i det allra heligaste rummet i templet, i **Guds försonande närvaro**.

Evangelium: **Mark 2:23-28** (*Sabbaten blev till för människan, inte människan för sabbaten*)

Nyhetsflödet i dåtidens Palestina kunde rapportera ständigt nya skandalösa uttalanden av Jesus. ”Men varför säger han så?” undrade man. ”Vart vill han komma?” **Tredje Guds bud** var och är (liksom omskärelsen) en *fundamental identitetsmarkör* för judar. Budet kringgärdades av regler som denna att inte plocka ax. Varje samhälle har grundnormer som anger vem som är ”inne” och vem som är ”ute”. Normerna tål sällan att ifrågasättas. Men Jesus vill ha fram *lagens mening*. Den är **medkänsla**. Fariseernas vrede når kokpunkten. Vi kan nästan höra hur de ropar:

”Argumentet håller inte: det han säger handlar ju inte om sabbaten utan om att kung David fick ta av templets skådebröd när han var i nöd (1 Sam 21:1-9). Det är inte samma sak. Han säger att Evjatar var överstepräst då – vet han inte ens att det var Achimelek? Vem tror den där galileen att han är? Han jämför sig med kung David! Messias kanske? Eller rentav Människosonen som ska komma på himlens moln (Dan 7:13 f)? Tror han att han är... Gud? Sabbaten är ju Guds bud! Bara Gud är herre över sabbaten (v. 28). Ska en sån få leva?”

Fariseerna är inte inställda på dialog. De frågar inte för att förstå. Det vet Jesus.

Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom. (Joh 1:11)

ONSDAGEN 18 januari:

S:T ERIKS DOMKYRKAS INVIGNING

Vi har en katolsk *katedral* i Sverige, en samlings- och utgångspunkt för stiftets verksamhet. Vår domkyrka nära Medborgarplatsen i Stockholm, vars invigningsfest firas idag, har faktiskt den titeln.

Dagens första läsning, ur profeten Jesajas bok, påminner oss om att vi som en gång varit ”främlingar” för Gud (genom vår synd och okunskap, v. 6) får känna oss välkomna, ja glädjas där. *Mitt hus skall kallas ett bönens hus för alla folk* (v. 7): orden påminner med stort allvar om Jesu rening av templet (Mark 11:17) men också om att vi verkligen ska låta *alla sorters* människor känna sig hemma där. Syndare och helgon flockas kring Herren. Hebreerbrevets ord i andra läsningen vill få oss att stanna upp och liksom patriarken Jakob i öknen inse platsens helighet: *Detta är en plats som väcker bävan, det måste vara Guds boning, här är himlens port* (1 Mos 28:17). Ja, vissa platser är verkligen helgade och särskilt lämpliga för möten med Gud – Jesu ord i dagens evangelieläsning vill inte relativisera detta utan visa hur vi ska tillbe Gud där: *i ande och sanning* (Joh 4:24). Det betyder: i sanningens Ande. Det är varken på samariernas berg Gerizim eller i templet i Jerusalem som den nya gudstjänsten ska ske, utan i Jesus och hans Ande. Jesu

kropp är det nya Templet (Joh 2:21). Han skänker sin Ande som ger liv åt den gudstjänst som nu ska ersätta tempelkulten i Jerusalem. De som i dopet har tagit emot Anden från ovan (Joh 3:5) kan tillbe Fadern på det rätta sättet, vilken etnisk grupp de än tillhör. Fiendskapen mellan samarier och judar och alla andra nationaliteter är upphävd (jfr Ef 2:14 ff).

Vår domkyrka togs i bruk 1892 och med sina moderna utvidgningar invigdes den på Marie bebådelsedag 1983 och rymmer upp till 600 personer. Där kunde biskop Hubertus 1989 välkomna den helige påven Johannes Paulus II. Kyrkan är en skattkammare av detaljer: som taket i den moderna delen av kyrkan, trattformade ljudskärmar av mässing. De leder tankarna till de vaxkakor som bin gör i sina kupor (ända in på 1900-talet användes bara bivax för altarljus i katolska kyrkor). Flitiga bin gör honung åt oss av markens blommor, liksom kyrkans vigda tjänare gör predikningar åt oss av Bibelns böcker. Ordet *cathedra* betyder lärosäte. ”Honung ur klippan” (Ps 81:17) vill Gud ge oss. Fira dagen genom att glädja dig över allt som ”utgår ur Guds mun” (Matt 4:4)!

En av kyrkans böner på denna dag:

Gud, av levande och utvalda stenar bygger du ett hus för din härlighet. Gör din kyrka rik på Andens alla gåvor, och låt allt vad du nedlagt i oss bära frukt för ditt eviga rike.

Särskilda läsningar denna dag: Jes 56:1,6-7; Heb 12:18-19, 22-24 och Joh 4:19-24

TORSDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 7:25 – 8:6** (*Han offrade en gång för alla när han offrade sig själv*)

Den helige, osjälviske och evige överstepräster i himlen som presenteras här står i övertydlig kontrast till de överstepräster som ständigt avlöste varandra genom att muta sig till ämbetet och som detta brevsläsare kände till så väl. Deras jordiska tjänst är bara *en skuggbild av de himmelska ting* (v. 5; jfr 2 Mos 25:40; Vish 9:8).

Evangelium: **Mark 3:7-12** (*De orena andarna ropade: ”Du är Guds son” men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var*)

Människor kommer från alla väderstreck. Det här är nog höjdpunkten i Jesu ”kampanj” när man ser till antalet åhörare. De flesta kommer knappast för att lyssna till hans lära. Det är mirakelmannen de vill se och få hjälp av. De får som de vill.

Det demoniska, det andliga mörkret, som kan härja i människors själar och kroppar och ta sig många hemska uttryck, tvingas fram i mötet med Jesus som har kommit för att visa att **Guds rike, befrielsens rike**, är på ingång. Mörkret flyr när dagen gryr. Demonernas ”trosbekännelser” ska väl uppfattas som futila attacker: genom att avslöja Jesu identitet

försöker de få en magisk kontroll över honom. Eller också är ropen menade som fjäsk: de vet att deras makt över människor är slut och ber Jesus skona dem genom att ”hylla” honom. Men de är chanslösa och tystas ner på fläcken. Den här krocken mellan Guds Son och skrikande demoner mitt i trängseln måste ha skrämt folkmassan rejält. Det kunde urarta. Jesus botar och utövar andebesvärjelse allt vad han orkar men håller klokt nog också en båt till reds för att kunna fly (en av många små mänskliga detaljer som bara Markus förmedlar om Jesus).

Efter denna utmattande dag behöver Jesus dra sig undan och få ordning på sin organisation – det ser vi i evangeliet i morgon.

Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. (Matt 11:28)

FREDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 8:6-13** (*Kristus förmedlar ett bättre förbund*)

Här tar författaren fram sitt starkaste kort, löftet hos profeten Jeremia (31:31-34) om **ett nytt förbund** där alla ska lära känna Herren inifrån och bli förlåtna. Den jordiska tempeltjänsten ger enbart temporär lättnad från synden. Så bevisar den sin oförmåga att gå till roten med syndens problem. Genom Jesus förnyas allt.

Evangelium: **Mark 3:13-19** (*Han kallade till sig några som han hade utvalt*)

Mose gick upp på berget med utvalda män som skulle möta Gud (2 Mos 24:9 f). Jesus gör på samma sätt. Nu känner han sina anhängare så väl att han kan välja ledare bland dem, ombud som får fullmakter att utföra hans predikant- och exorcistarbete. Landet ska befrias från demoni och fyllas av insikt om Gud (jfr Hab 2:14). Patriarken Jakob (också kallad Israel) hade tolv söner som blev till gudsfolkets tolv stammar. Jesu projekt, **det nya Israel, kyrkan** (*Katolska kyrkans katekes*, nr 877), skulle också vila på tolv pelare. Att siffran var avgörande ser vi senare när Judas dör: apostlarna måste då genast välja en ny i hans ställe (Apg 1:15 f). Jesus har utan tvivel gett fler detaljerade instruktioner om det nya gudsfolkets organisation och liv. De antecknades inte men levde vidare inom kyrkan (traditionen). I namnlistan nämns – som alltid – **Simon Petrus** först, urkyrkans odiskutable ledare. Dessutom Jakob (den äldre), Johannes och Andreas, alltså de fyra som har vandrat längst tid med Jesus (Mark 1:16-20). Alla apostlarna, utom Johannes, dog för tron på Jesus. Alla har sina särskilda festdagar. Kom ihåg apostlarna! I evigheten ska du med egna ögon få se dem sitta på tolv troner och härska med Kristus (Matt 19:28). Det himmelska Jerusalems tolv grundstenar ska bära deras namn (Upp 21:14).

Förslag till fredagsoffer: Göra något som blir till nytta för kyrkans ansvariga ledare.

LÖRDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 9:2-3, 11-14** (*Med sitt eget blod har han en gång för alla trätt in i helgedomen*)

Författaren fortsätter att visa hur Jesus kan ses som de kristnas himmelske överstepräst. Resonemangen förutsätter goda kunskaper om ökenhelgedomens och Jerusalems tempels inredning och offerkult, något som läsarna tydligen förväntas ha (se t.ex. 2 Mos kap. 25-31). Messias har genom sin frivilliga död för vår skull beträtt en helgedom bortom världen, *originalen* som det jordiska templet enbart var en kopia av. Ty när Mose inrättade tempeltjänsten såg han nämligen en himmelsk förebild i en vision och efterliknade den (2 Mos 25:40; jfr Vish 9:8). Observera att tolkningen av Jesu död här även innebär att Messias tog *offerdjurens* plats. De flesta judar skakade på huvudet åt en sådan messiasbild som förryckt, ja farlig. Vi tror den är sann, adekvat.

Evangelium: **Mark 3:20-21** (*Hans anhöriga sade: Han är från sina sinnen*)

Markus säger kort att Jesus av sin familj ansågs ha blivit galen (jfr Joh 8:48). Det sägs aldrig att *jungfru Maria* tänkte så (även om hon är med och söker Jesus i Mark 3:31). Hon visste vem Jesus var och led under allt motstånd mot sin son. De onda konflikterna hade redan gamle *Simeon* förberett henne på (Luk 2:34-35).

Att bli känd som ”Messias” eller ”profet” var politiskt livsfarligt. Möjligtvis söker familjen efter en utväg att rädda Jesus. Om han förklarades sinnessjuk skulle han lämnas i fred. *David* kom själv en gång undan med det tricket (1 Sam 21:10-15), liksom den helige *Ignatius av Loyola*. Vi vet att en man (som också hette Jesus) gick omkring och ropade i det belägrade Jerusalem på slutet av 60-talet e.Kr. att staden var vigd åt undergång. Han förklarades galen, och den diagnosen räddade hans liv. Men den heliga staden räddades inte – den galne olycksfågeln fick rätt. Sjukförklaringen i v. 21 vittnar om brist på tro inom Jesu familj (jfr Joh 7:3-5). Men Jesu släktingar *blev* troende, ja ledare i urkyrkan, som Jakob (den yngre).

Den som gör Guds vilja är min bror och syster och mor. (Mark 3:35)
